

Мајданпек се први пут помиње 1560. године у једном турском документу, као кованица речи "медени пек" (мед је стари српски назив за бакар, а пек је на старогрчком овчије руно). Рударство у Мајданпеку и околини има традицију дужу од 7.000 година, што говоре и локалитети из раног неолита Рудна глава и Праурија. Такво богатство руда условило је и развој привреде ка рударењу и преради метала, да би, све до почетка 90-тих година, ова општина спадала у групу најразвијенијих у земљи, а Рудник бакра Мајданпек, Индустрија за прераду метала и Фабрика бакарних цеви у свету познати привредни гиганти. У граду бакра и злата, како још називају ово место, давне 1882. године саграђена је прва локомотива на Балкану

Доњи Милановац се помиње у 15. веку као варошица Пореч на истоименом дунавском острву. Због честих поплава, по наредби кнеза Милоша из 1830. године, пресељен је на десну обалу Дунава. Име добија по Милану, старијем Милошевом сину, а 1859. године додаје му се и назив Доњи, да би се разликовао од Горњег Милановца, који је основан исте године. Доњи Милановац је грађен по првом регулационом плану у Србији, по идејним скицама војводе Поречког Стевана Стефановића-Тенке. Последња промена локације резултат је изградње ХЕ "Ђердап ИИ" 1970. године.

Епитет колевке древне Европе овај крај је добио због културне вредности археолошких локалитета Лепенски вир и Рудна глава, односно њихове непроцењиве научне улоге у упознавању најранијих времена људске цивилизације. Археолошки локалитет Лепенски вир са изузетно повољном микролокацијом у Госпођином виру, трајао је 5800-4300 п.н.е. у оквиру 9 сукцесивно подигнутих насеља са плански грађеним кућиштима, гробовима, светиљштима и уметнички обрађеним предметима јединственог ликовног израза.

Архитектура и култура Лепенског вира позната у светским размерама, представља

највећи домет културе средњег каменог доба, односно времена када се припрема прелаз са ловно сакупљачке привреде палеолита на земљорадничко сточарску економију млађег каменог доба-неолита. У свету Лепенски вир је најпознатији по каменим скулптурама, које представљају најстарију европску монументалну камену пластику. Пројекат уређења археолошког налазишта Лепенски вир је приоритет који ће бити реализован у 2007. години.

Откривањем праисторијског рудника Рудна глава (3800-3200 п.н.е.- најстарији рударски локалитет у Европи - "Црно" у Рудној Глави,) напуштена је теорија о Блиском истоку као колевци рударства. Током две деценије истраживања откривено је 40 рударских окана и велики број рударских алатки.

Од осталих објеката културног наслеђа треба споменути цркву Светог апостола Петра и Павла у Мајданпеку. Црква је изграђена по налогу Кнеза Александра Карађорђевића, са идејом да се подигне храм који ће једнако прихватити и домаћи православци и католици, који су на позив српских власти дошли из западне Европе као рударски стручњаци. Зато црква има елементе тзв. "швајцарског стила" градње.

У Доњем Милановцу је црква Светог Николе, која је подигнута 1840. године захваљујућу капетан Миши Анастасијевићу.

Од споменика народног градитељства треба посетити Капетан Мишин конак, споменик

културе саграђен у 19. веку као спратна грађевина са приземљем у камену и спратом у бондруку, Тенкину кућу, такође из 19. века (саграђена је као приземни објекат у бондручном систему, на темељним зидовима од ломљеног камена), "Праурију" у Мајданпеку (из петог миленијума старе ере); остатке римског насеља "Талита", некадашњег великог римског утврђења, цивилног насеља и некрополе итд.

Културно наслеђе општине Мајданпек, осим објеката, чине и специфични обичаји локалног становништва, као и бројне манифестације.